

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTAIGA

ATASKAITA DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ PADĖTIES VILNIAUS PATAISOS NAMUOSE (RASŲ GATVĖS SEKTORIJE)

2015-02-11 Nr. 2014/1-60(28)

Vilnius

I. NACIONALINĖ KANKINIMŲ PREVENCIJA IR BENDRA INFORMACIJA APIE ATLIKTĄ PATIKRINIMĄ

1. Lietuvos Respublikos Seimui 2013 m. gruodžio 3 d. įstatymu Nr. XII-630 ratifikavus Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą Fakultatyvų protokolą (toliau vadinama – Fakultatyvus protokolas) ir priėmus Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinama – LR SKĮ) pakeitimus, pagal kuriuos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams buvo pavesta vykdyti nacionalinę kankinimų prevenciją laisvės apribojimo vietose nuolat jose lankantis (2014 m. sausio 1 d. įsigaliojusios LR SKĮ 3 ir 19¹ straipsnių nuostatos), Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga (toliau vadinama – Įstaiga) tapo nacionaline kankinimų prevencijos institucija.

Vykdydami nacionalinę kankinimų prevenciją, Seimo kontrolieriai naudojami plačiais įgaliojimais: jie turi teisę pasirinkti, kokias laisvės apribojimo vietas aplankyti ir kokius asmenis apklausti, patekti į visas laisvės apribojimo vietas ir visas jose esančias patalpas, susipažinti su jų įrengimu ir infrastruktūra. Be to, Seimo kontrolieriai turi teisę kalbėtis be liudininukų su asmenimis, kurių laisvė apribota, taip pat apklausti bet kokius kitus asmenis, kurie galėtų suteikti reikiamos informacijos, laisvės apribojimo vietų patikrinimus atlikti kartu su pasirinktais ekspertais. Patikrinimai organizuojami bet kokioje vietoje, kurioje asmenų laisvė yra arba gali būti apribota, t. y. policijos komisariato areštines, įkalinimo, globos, psichiatrijos, užkrečiamųjų ligų gydymo, užsieniečių laikymo ar apgyvendinimo ir kitose įstaigose.

2. Seimo kontrolierius, Įstaigos vadovas Augustinas Normantas, Seimo kontrolieriaus patarėja Daiva Valeikienė, taip pat Seimo kontrolierių įstaigos struktūrinio padalinio – Žmogaus teisių biuro, padedančio Seimo kontrolieriams vykdyti pavestą nacionalinės kankinimų prevencijos veiklą, patarėjai Kristina Brazevič ir Juras Taminskas bei vyriausioji specialistė Deimantė Karužienė atliko patikrinimą dėl žmogaus teisių padėties Vilniaus pataisos namų sektoriuje, esančiame Rasų g. 8 Vilniuje (toliau vadinama – įstaiga, Vilniaus pataisos namai). Patikrinimas buvo atliktas 2014-10-01.

Patikrinimo metu buvo bendrauta su Vilniaus pataisos namų direktoriumi Arvydu Ižička, direktoriaus pavaduotoju Česlovu Jociumi, skyrių viršininkais, kitais darbuotojais ir kalinamaisiais. Buvo apžiūrėtos kameros, bendrabučių tipo patalpos, pasivaikščiøjimų kiemeliai, įstaigoje veikianti parduotuvė, sanitarinės, higienos ir kitos patalpos, patikrinti įvairūs registracijos žurnalai (Suimtųjų (nuteistųjų) traumų apskaitos žurnalas, Tarnybinių pranešimų apie suimtųjų (nuteistųjų) padarytus suėmimo vykdymo režimo pažeidimus registras, Uždarymo į baudos izoliatorių apskaitos žurnalas, Nuteistųjų perkėlimo į kamerų tipo patalpas apskaitos žurnalas, Nuteistųjų perkėlimo į drausmės grupę apskaitos žurnalas, Pareigūnų lankymosi baudos izoliatoriaus ir kamerų tipo patalpose

registracijos žurnalas bei kiti dokumentai (atsitiktine tvarka pasirinktos nuteistųjų sveikatos istorijos).

II. AKTUALŪS TEISĖS AKTAI, TEISMŲ PRAKTIKA IR STANDARTAI

3. Pagrindiniai teisės aktai, taikytini atliekant patikrinimą įkalinimo įstaigoje:

3.1. Lietuvos Respublikos Konstitucija;

3.2. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija;

3.3. Neįgaliųjų teisių konvencija;

3.4. Europos Tarybos Ministrų Komiteto Rekomendacija Rec(2006)2 valstybėms narėms dėl Europos kalinimo taisyklių (toliau vadinama – Europos kalinimo taisyklės) ir Rekomendacija (2006)13 dėl kardomojo kalinimo taikymo;

3.5. Principų, kuriais siekiama apsaugoti visus bet kokia forma suimtus ar kalinamus asmenis, sąvadas, priimtas Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 1988 m. rezoliucija 43/173, ir Pagrindiniai elgesio su sulaikytais asmenimis principai, priimti Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 1990 m. rezoliucija 45/111;

3.6. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas (toliau vadinama – BVK);

3.7. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas;

3.8. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas;

3.9. Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas (toliau vadinama – NSII);

3.10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-01-09 nutarimas Nr. 14 „Dėl fiziologinių mitybos normų asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtinimo“;

3.11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimas Nr. 875 „Dėl asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“;

3.12. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003-07-02 d. įsakymas Nr. 194 „Dėl pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“ (toliau vadinama – Taisyklės);

3.13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009-03-18 įsakymas Nr. V-195/1R-76 „Dėl laisvės atėmimo vietose veikiančių asmens sveikatos priežiūros tarnybų struktūros, etatų skaičiaus ir darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3.14. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003-04-22 įsakymas Nr. 199/V-235 „Dėl Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžių įstaigų sveikatos priežiūros tarnybų tipinių normatyvų patvirtinimo“;

3.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-03-30 įsakymas Nr. V-241 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (toliau vadinama – Higienos norma 76:2010);

3.16. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2011-03-03 įsakymas Nr. V-82 „Dėl pataisos įstaigų įrengimo ir eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“;

3.17. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2014 m. kovo 28 d. įsakymas Nr. V-138 „Dėl valgiaraščių asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtinimo“;

3.18. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2006-05-02 įsakymas Nr. 4/07-117 „Dėl Asmenų, laikomų kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, maitinimo organizavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau vadinama – Maitinimo organizavimo taisyklės);

3.19. Laisvės atėmimo vietų apsaugos ir priežiūros instrukcija, patvirtinta Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2014 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. V-362 „Dėl laisvės atėmimo vietų apsaugos ir priežiūros instrukcijos patvirtinimo“;

3.20. Laisvės atėmimo vietų patalpų aprūpinimo baldais ir kietuoju inventoriumi normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004-06-09 įsakymu Nr. 1R-139.

4. Pažymėtina, jog, vertinant, kaip elgiamasi su asmenimis, kuriems apribota laisvė, ir jų laikymo sąlygas, svarbu vadovautis ne tik nacionaliniais ir tarptautiniais teisės aktais, bet ir Lietuvos bei tarptautinių teismų praktika, ir kompetentingų bei plačius įgaliojimus turinčių tarptautinių institucijų rekomendacijomis. Lietuvoje kalinimo sąlygų atitikties teisės aktuose nustatytiems reikalavimams klausimus ne kartą yra nagrinėję administraciniai teismai; Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra suformulavęs praktiką dėl neturtinės žalos, patirtos dėl netinkamų kalinimo sąlygų, atlyginimo (be daugelio kitų, paminėtina, pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 23 d. nutartis byloje A-146-115-12). Be to, Lietuva yra prisijungusi prie Europos žmogaus teisių konvencijos (toliau vadinama – Konvencija), todėl jai privalomi ir Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje suformuluoti principai dėl Konvencijos 3 straipsnio (kankinimo uždraudimas) reikalavimų taikymo asmenims atimant ar apribojant laisvę (paminėtini, pvz., šie sprendimai: *Karalevičius v. Lithuania*, Nr. 53254/99, 2005 m. balandžio 7 d. sprendimas; *Ananyev and Others v. Russia*, Nr. 42525/07 ir 60800/08, 2012 m. sausio 10 d. sprendimas; *Ostrovar v. Moldova*, Nr. 35207/03, 2005 m. rugsėjo 13 d. sprendimas; *Gulyayeva v. Russia*, Nr. 67413/01, 2010 m. balandžio 1 d. sprendimas; *Florea v. Romania*, Nr. 37186/03, 2010 m. rugsėjo 14 d. sprendimas ir *Elefteriadis v. Romania*, Nr. 38427/05, 2011 m. sausio 25 d. sprendimas).

5. Europos regiono valstybėse kankinimų prevenciją jau 25 metus vykdančias Europos Komitetas prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą (toliau vadinama – CPT) įdiegė ir taiko elgesio su asmenimis, iš kurių atimta laisvė, standartus¹. CPT, laisvės apribojimo (atėmimo) vietose atlikęs patikrinimus dėl elgesio su juose laikomais asmenimis, konkrečioms valstybėms pateikia savo rekomendacijas, kaip užkirsti kelią kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui. CPT nustatytuose standartuose įtvirtinti visuotinai pripažinti ir taikomi žmogaus teisių apsaugos standartai, kuriuos valstybės taip pat pripažįsta ir gera valia vykdo, atsižvelgia į juos ir jų laikosi.

III. TIKRINAMOS SRITYS IR NUSTATYTOS APLINKYBĖS

6. Patikrinimas atliktas vertinant žmogaus teisių apsaugos ir kankinimų prevencijos aspektu svarbiausius klausimus, atsižvelgiant į šios ataskaitos II skyriuje nurodytus teisės aktus, CPT standartus, CPT ataskaitose apie Lietuvoje atliktus patikrinimus pateiktas rekomendacijas, Lietuvos teismų ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką.

Atliekant patikrinimą faktinės aplinkybės, susijusios su asmenų laikymo sąlygomis ir žmogaus teisių padėtimi, buvo patikrintos ir įvertintos pagal šias sritis: 1) duomenys apie įstaigą ir laikomus asmenis; 2) darbuotojai; 3) saugumo priemonės ir savižudybių prevencija; 4) kratos ir specialiųjų priemonių taikymas; 5) elgesys su nuteistaisiais, drausminio poveikio priemonių taikymas; 6) laikymo ir higienos sąlygos; 7) maitinimas; 8) apranga; 9) sveikatos priežiūra; 10) kitos nuteistųjų teisės; 11) informacijos prieinamumas ir kreipimusi nagrinėjimas; 12) užsienio valstybių piliečiai; 13) kitų institucijų atlikti patikrinimai.

7. Patikrinimo metu vertinant nuteistųjų teisių padėtį įstaigoje, buvo nustatyti keli toliau aptariami trūkumai ir situacijos, dėl kurių galimi žmogaus teisių pažeidimai, susiję su: a) laisvais darbuotojų etatais; b) baudos izoliatoriuje laikomų asmenų sveikatos tikrinimu; c) minimalaus gyvenamojo ploto užtikrinimu; d) dietinio arba specialaus maitinimo užtikrinimu; e) patvirtintais etatais Sveikatos priežiūros tarnyboje f) informacijos prieinamumu užsieniečiams.

¹ [CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2013].

7.1. Dėl laisvų darbuotojų etatų

7.1.1. Iš administracijos pateiktų duomenų apie įstaigai patvirtintus etatus nustatyta, jog visai įstaigai, t. y. tiek Rasų gatvės sektoriui, tiek Sniego gatvės sektoriui, iš viso yra patvirtinta 316 etatų². Sniego gatvėje esančiame sektoriuje dirba 69 darbuotojai. Patikrinimo metu iš viso abiejuose sektoriuose buvo neužpildyta 15 etatų: 8 – Apsaugos ir priežiūros skyriaus prižiūrėtojo, 1 – prižiūrėtojo budinčiosios pamainos vyresniojo, 1 – direktoriaus budinčiojo padėjėjo, 2 – Kriminalinės žvalgybos skyriaus vyriausiojo specialisto, 1 – Personalo skyriaus vedėjo, 1 – Psichologinės tarnybos viršininko ir 1 – specialisto. Vilniaus pataisų namų vadovas taip pat nurodė, jog, siekiant užpildyti laisvus etatus, yra nuolat skelbiamos darbuotojų atrankos (šiuo metu paskelbtos 4 atrankos). Be to, artimiausiu metu planuojama paskelbti konkursą užpildyti kitus laisvus valstybės tarnautojų etatus.

7.1.2. Manytina, jog, pagal pirmiau nurodytą teisės aktą, įstaigai yra patvirtintas konkretus etatų skaičius (316), kuris turi garantuoti tinkamą įstaigos veiklos organizavimą. Nuteistųjų ir personalo santykis turi reikšmės laisvės atėmimo bausmę vykdant tokiomis sąlygomis, kurios užtikrintų laikomų asmenų saugumą.

CPT standartuose pažymima, jog nepakankamas darbuotojų skaičius neabejotinai trukdo formuojant teigiamus personalo ir kalinių santykius bei apskritai kuria nesaugią aplinką tiek personalui, tiek kaliniams. Be to, ten, kur trūksta darbuotojų baziniam saugumo lygiui palaikyti ir normaliam įstaigos darbo režimui užtikrinti, gali tekti dirbti viršvalandžius. Dėl to personalas gali patirti didelį stresą ir greitai pervargti; tokia situacija gali padidinti bet kuriai pataisos sistemai būdingą įtampą (CPT standartų II skyriaus 26 p).

7.2. Dėl baudos izoliatoriuje laikomų asmenų sveikatos tikrinimo

7.2.1. Patikrinimo metu baudos izoliatoriuje laikomi asmenys skundėsi, jog prieš patalpinant juos į baudos izoliatorių sveikata nebuvo tikrinta. Šią informaciją patvirtino ir kiti įstaigoje laikomi nuteistieji. Jie nurodė, kad gydytoja tik žodžiu pasiteirauja apie patalpinto į baudos izoliatorių asmens savijautą.

7.2.2. Pagal BVK 144 straipsnio 1 ir 2 dalis, nuteistojo, kuriam paskirta nuobauda – uždarymas į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį, taip pat perkėlimas į kamerų tipo patalpas, sveikatą privalo patikrinti gydytojas ir pataisos įstaigos direktoriaus nutarime, kuriuo paskirtos šios nuobaudos, pažymėti, ar nuteistasis gali paskirtą nuobaudą atlikti. Ypatingais atvejais nuteistasis, kuris neturi aiškių traumos ar pavojingos ligos požymių, gali būti uždarytas į baudos izoliatorių ar į karcerį medicinos darbuotojo leidimu, tačiau tokio nuteistojo sveikatos patikrinimą turi atlikti gydytojas ne vėliau kaip per dvidešimt keturias valandas po uždarymo į baudos izoliatorių ar į karcerį.

Tačiau CPT rekomendacijose pažymima, jog tokia praktika yra žalinga gydytojo ir paciento santykiams. Kartu CPT atkreipia dėmesį, jog tokiais atvejais sveikatos priežiūros darbuotojai turi atidžiai stebėti į drausmės patalpas uždarytų asmenų sveikatą: gauti informaciją apie į drausmės zoną patalpintus asmenis, juos nedelsiant aplankyti bei reguliariai lankyti (bent kartą per dieną), teikti jiems būtiną medicinos pagalbą, pranešti įstaigos direktoriui, jei asmens buvimas šiose patalpose kelia realią grėsmę jo sveikatai (CPT/Inf/E (2002) 1-Rev. 2011, 62-63 p., 37psl.).

² Pataisos namų, pataisos namų–atvirųjų kolonijų, laisvės atėmimo vietų ligoninių darbuotojų, gaunančių darbo užmokesį iš valstybės biudžeto, tipinių etatų ir jų skaičiaus normatyvai, patvirtinti Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2013-12-31 įsakymu Nr. V-444.

7.3. Dėl minimalaus gyvenamojo ploto užtikrinimo

7.3.1. Patikrinimo metu atliktus faktinį žmogaus teisių užtikrinimo vertinimą vietoje, nustatyta, jog bendrabučių tipo patalpose ne visada užtikrinamas teisės aktuose nustatytas minimalus plotas, turintis priklausyti vienam asmeniui (duomenys pateikti priedo 20 punkte).

7.3.2. Taisyklių 11¹.1 punkte nustatyta, kad vienam asmeniui tenkantis minimalus gyvenamųjų patalpų plotas pataisos įstaigų bendrabučių tipo patalpose negali būti mažesnis kaip 3,1 kv. metro.

CPT savo rekomendacijose Lietuvai nėra nurodęs konkretaus minimalaus ploto, kuris turėtų tekti vienam asmeniui, laikomam suėmimo vykdymo įstaigoje (nors yra pateikęs rekomendaciją dėl minimalaus 4 m² ploto bendrabučių tipo pataisos įstaigose – pvz., 2008 m. balandžio 21–30 d. apsilankymo ataskaitoje³).

Pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, į erdvės trūkumą kameroje būtina atsižvelgti nustatant, ar kalinimo sąlygos laikytinos „žeminančiomis orumą“, kaip tai suprantama pagal Konvencijos 3 straipsnį. Tais atvejais, kai asmeniui tenka mažiau kaip 3 m² ploto, laisvės atėmimo įstaiga laikytina tokia perpildyta, kad tai savaime gali lemti Konvencijos 3 straipsnio pažeidimą. Taigi sprendžiamas, ar dėl asmeninės erdvės trūkumo buvo pažeistas Konvencijos 3 straipsnis, Europos Žmogaus Teisių Teismas atsižvelgia į šiuos tris aspektus: 1) kiekvienas kalinamasis turi turėti asmeninę miegamąją vietą kameroje, 2) kiekvienam kalinamajam turi tekti bent 3 m² grindų ploto, ir 3) bendras kameros plotas turi būti toks, kad kalinamieji galėtų laisvai judėti tarp baldų. Bent vieno iš aspektų trūkumas lemia pagrįstą prielaidą, kad kalinimo sąlygos prilygsta orumą žeminančiam elgesiui ir dėl to pažeidžiamas Konvencijos 3 straipsnis (žr. pirmiau nuodytą sprendimą: *Ananyev and Others*, 145, 148 p.; ataskaitos 4 punktas).

7.4. Dėl dietinio arba specialaus maitinimo užtikrinimo

7.4.1. Atliktus faktinį žmogaus teisių užtikrinimo vertinimą vietoje, nustatyta, kad įstaigoje laikomiems nuteistiesiems neužtikrinamas dietinis arba specialus maitinimas esant medicininiams indikacijoms.

Administracijos teigimu, įstaigoje maitinimas organizuojamas vadovaujantis Maitinimo organizavimo taisyklių 7 p., tik patiekalus gaminant be riebalų ir druskos.

7.4.2. Pažymėtina, kad asmenims, kuriems ribojama laisvė, turi būti užtikrinamas dietinis arba specialus maitinimas (pagal BVK 173 str. 4 ir 5 d. bei 62 str. 1 ir 2 d.; Europos kalinimo taisyklių 22.1, 22.3, 22.4 p.; Higienos normos 76:2010 9 p.; Fiziologinių mitybos normų asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-01-09 nutarimu Nr. 14, 2.1 p.; Maitinimo organizavimo taisyklių 7 p.; Laisvės atėmimo vietose veikiančių asmens sveikatos priežiūros tarnybų struktūros, etatų skaičiaus ir darbo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009-03-18 įsakymu Nr. V-195/1R-76, 2 p.).

7.5. Dėl patvirtintų etatų skaičiaus Sveikatos priežiūros tarnyboje

7.5.1. Iš administracijos pateiktos informacijos matyti, kad Vilniaus pataisos namų Sveikatos priežiūros tarnyboje dirbančių darbuotojų etatų skaičius neatitinka sveikatos priežiūros specialistų etatų skaičiaus, nustatyto Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžių įstaigų sveikatos priežiūros tarnybų tipiniuose normatyvuose. Konkrečiai, neužimti arba nevisiškai užimti šie etatai: bendrosios praktikos gydytojo arba vidaus ligų gydytojo (0,5 etato), gydytojo psichiatro (0,5 etato), gydytojo psichoterapeuto (0,5 etato) ir gydytojo higienisto padėjėjo (1 etatas).

³ CPT/Inf (2009) 22.

Atsižvelgiant į tai darytina prielaida, kad dėl neužimtų arba nepilnai užimtų etatų Sveikatos priežiūros tarnyba gali būti nepajėgi teikti visas išduotoje licencijoje numatytas sveikatos priežiūros paslaugas įstaigoje kalinamiems asmenims, todėl kyla abejonių dėl tinkamo sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo užtikrinimo.

7.6. Dėl informacijos prieinamumo užsieniečiams

7.6.1. Atliktus faktinį žmogaus teisių užtikrinimo vertinimą vietoje, nustatyta, kad patikrinimo metu įstaigoje buvo laikomi 3 užsienio valstybių piliečiai. Tačiau, nepaisant to, kad šie asmenys neturėjo jokių nusiskundimų, vis dėlto nustatyta, kad įstaiga neužtikrina vertėjo paslaugų teikimo įstaigoje laisvės atėmimo bausmę atliekantiems užsieniečiams. Pavyzdžiui, nėra aišku, kaip įstaiga užtikrintų žmogaus teises įstaigoje drausminio proceso metu, t. y. kuomet užsienietis pažeistų nustatytas įstaigos vidaus elgesio taisykles arba keltų grėsmę įstaigos tvarkai ir saugumui.

7.6.2. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo įstatymai nemokamos vertėjo paslaugos pataisos įstaigoje drausminio proceso metu nuteistam užsieniečiui nenumato. Tačiau BVK 11 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra įtvirtinta teisė – gauti rašytinę informaciją apie bausmės atlikimo tvarką ir sąlygas, savo teises bei pareigas, kuri turi būti pateikta lietuvių kalba arba nuteistojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią nuteistasis supranta.

Be to, pagal Taisyklių 205 punktą, kiekvienas nuteistasis prieš baudžiamas turi būti informuotas apie nusizengimą, kuriuo jis įtariamasis, ir jam turi būti suteikta galimybė apsiginti.

Pagal Europos kalinimo taisyklių 59 punkto a) dalį, kaliniai, kurie kaltinami drausmės pažeidimu, turi būti skubiai ir detalčiai informuojami jiems suprantama kalba apie pateiktą kaltinimų pobūdį.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, darytina išvada, kad įstaiga, neužtikrindama vertėjo paslaugų teikimo įstaigoje laisvės atėmimo bausmę atliekantiems užsieniečiams, neužtikrintų žmogaus teisių drausminio proceso metu.

IV. IŠVADOS

8. Apibendrinant patikrinimo metu nustatytas aplinkybes, susijusias su gyventojų teisių padėtimi įstaigoje, bei atsižvelgiant į ataskaitos II ir III dalis, pažymėtini šie užfiksuoti trūkumai:

8.1. ne visi darbuotojų etatai yra užpildyti;

8.2. kyla abejonių, ar asmuo, kuriam paskirta nuobauda – uždarymas į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį, taip pat perkėlimas į kamerų tipo patalpas – yra reguliariai lankomas sveikatos priežiūros specialisto;

8.3. ne visuomet užtikrinamas minimalus teisės aktuose nustatytas plotas vienam asmeniui;

8.4. nuteistiesiems nėra užtikrinamas dietinis arba specialus maitinimas esant medicininėms indikacijoms;

8.5. Sveikatos priežiūros tarnyboje dirbančių darbuotojų etatų skaičius neatitinka sveikatos priežiūros specialistų etatų skaičiaus, nustatyto Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžių įstaigų sveikatos priežiūros tarnybų tipiniuose normatyvuose;

8.6. kyla abejonių, ar esant reikalui būtų užtikrinamas informacijos prieinamumas užsieniečiams.

V. REKOMENDACIJOS

9. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į patikrinimo metu nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasis LR SKĮ 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, rekomenduoja Vilniaus pataisos namų direktoriui Arvydui Ižičkai imtis priemonių užtikrinti, kad:

9.1. visi darbuotojų etatai būtų užpildyti;

9.2. asmuo, kuriam paskirta nuobauda – uždarymas į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį, taip pat perkėlimas į kamerų tipo patalpas – būtų reguliariai lankomas sveikatos priežiūros specialisto;

9.3. ir toliau būtų siekiama užtikrinti bent minimalų teisės aktuose nustatytą vienam asmeniui skirtą kameros plotą;

9.4. esant medicininėms indikacijoms, nuteistiesiems būtų užtikrinamas dietinis arba specialus maitinimas;

9.5. Sveikatos priežiūros tarnyboje dirbančių darbuotojų skaičius atitiktų Kalėjų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžių įstaigų sveikatos priežiūros tarnybų tipiniuose normatyvuose numatytą sveikatos priežiūros specialistų etatų skaičių;

9.6. esant reikalui, visa reikiama informacija užsieniečiams būtų prieinama arba jų gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią jie supranta;

9.7. įstaigoje dirbančių asmenų darbo kokybei gerinti pagal galimybes būtų organizuojami mokymai šiomis aktualiomis mokymo programų temomis: žmogaus teisės, Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos reikalavimų taikymas.

Apie Seimo kontrolieriaus rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus (pateikiant rekomendacijos įgyvendinimo priemonių planą) informuoti iki 2015-03-13.

Seimo kontrolierius, Įstaigos vadovas

Augustinas Normantas

DUOMENYS APIE ĮSTAIGĄ	
1. Kiek įstaigoje yra vietų?	1. Vilniaus pataisos namuose yra įrengta 500 vietų.
2. Kiek šiuo metu įstaigoje yra laikoma asmenų?	2. Patikrinimo metu buvo laikomas 491 asmuo (iš jų 24 asmenys su negalia, 3 užsienio valstybių piliečiai).
DARBUOTOJAI	
3. Kiek darbuotojų šiuo metu dirba įstaigoje? Kiek vienam darbuotojui tenka prižiūrėti nuteistųjų dienos ir nakties metu?	3. Įstaigoje dirba 238 darbuotojai. Vienam darbuotojui tenka prižiūrėti 11–13 nuteistųjų dienos metu ir 18–20 – nakties metu.
4. Kiek numatyta etatų? Ar yra neužpildytų etatų? Kokie etatai yra neužpildyti ir kokių priemonių imamasi juos užpildyti?	4. Vilniaus pataisos namams yra patvirtinta 316 etatų (etatai nėra išskiriami atskirai Rasų gatvės sektoriams). Šiuo metu iš viso neužpildyta 15 etatų: 8 – Apsaugos ir priežiūros skyriaus prižiūrėtojo ir 1 – prižiūrėtojo budinčiosios pamainos vyresniojo, 1 – direktoriaus budinčiojo padėjėjo, 2 – Kriminalinės žvalgybos skyriaus vyriausiojo specialisto, po vieną – Personalo skyriaus vedėjo, Psichologinės tarnybos viršininko ir specialisto. Siekiant užpildyti laisvus etatus skelbiamos darbuotojų atrankos (šiuo metu paskelbtos 4). Artimiausiu metu planuojama paskelbti konkursą valstybės tarnautojų pareigoms užimti.
5. Kiek įstaigos darbuotojų ir kokiose mokymo programose (seminaruose) dalyvavo per 2014 metus?	5. 55 įstaigos darbuotojai dalyvavo įvairiose mokymo programose: įvadinio mokymo, teisinių žinių bei raštingumo tobulinimo, profesinių įgūdžių, tiesiogiai dirbant su nuteistaisiais, tobulinimo, socialinių įgūdžių stiprinimo ir kt.
SAUGUMO PRIEMONĖS IR SAVIŽUDYBIŲ PREVENCIJA	
6. Ar yra įrengta pagalbos iškvietimo sistema?	6. Taip. Pagalbos iškvietimo sistema (pareigūnams) yra įrengta priežiūros postuose, taip pat gali išsikviesti pagalbą naudodamiesi radijo stotelėmis.
7. Ar naudojamos techninės priežiūros sistemos?	7. Taip. Vaizdo stebėjimo kameromis stebimos

<p>8. Ar per 2014 metus yra buvę smurto atvejų? Kur registruojami smurto atvejai, jeigu tokių būna? Kaip pirmiau nurodyti atvejai yra tiriami?</p>	<p>įėjimo, koridorių, kompiuterinių klasių, parduotuvės ir tarnybinės patalpos. Informacija apie tai, kad vykdomas vaizdo stebėjimas, pateikiama informacinėse lentelėse.</p> <p>8. Taip. Kiekvienas nuteistojo patirto sužalojimo atvejis yra registruojamas Sužaloto asmens medicininės apžiūros pažymų registre. Kriminalinės žvalgybos skyriuje taip pat vykdoma nuteistųjų patirtų sužalojimų apskaita. Dėl kiekvieno patirto sužalojimo, vadovaujantis Suimtųjų ir nuteistųjų kūno sužalojimų dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos tvarkos aprašu, patvirtintu Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos direktoriaus 2013-12-31 įsakymu Nr. V-445, atliekamas tyrimas bei nustatomos sužalojimo aplinkybės. Jei nuteistojo patirti sužalojimai atitinka nesunkų ar sunkų sveikatos sutrikdymą, pradedamas ikiteisminis tyrimas. Jei sužalojimai atitinka nežymų sveikatos sutrikdymą, priimamas sprendimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą bei nuteistajam yra išaiškinama jo teisė kreiptis į teismą privataus kaltinimo tvarka. Nuteistieji panaudoję smurtą taip pat yra baudžiami drausmine tvarka.</p>
<p>9. Ar per 2014 metus buvo nuteistųjų savęs žalojimo atvejų? Kokių priemonių ėmėsi / imtųsi darbuotojai, jei nuteistieji save žalojo / žalotų?</p>	<p>9. Taip. Apie nuteistąjį su kūno sužalojimo žymėmis nedelsiant pranešama įstaigos Sveikatos priežiūros tarnybos darbuotojams, kurie suteikia pirmąją medicininę pagalbą bei sprendžia apie tolesnį nuteistojo gydymą. Kriminalinės žvalgybos skyrius atlieka tyrimą. Nustačius, kad nuteistasis tyčia susižalojo, priimamas sprendimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. Nuteistasis yra konsultuojamas įstaigos psichologų bei psichiatro, taip pat įtraukiamas į nuteistųjų, priklausančių didelės rizikos grupei dėl savęs žalojimo ar dėl bandymo nusižudyti, sąrašą. Tokių nuteistųjų priežiūra yra sustiprinta: 3 kartus per parą jie yra papildomai tikrinami ir apie tai pažymima paros žiniaraštyje.</p>
<p>10. Ar per 3 (trejų) metų laikotarpį buvo nuteistųjų savižudybių ir kitų mirčių atvejų?</p>	<p>10. Įstaigoje 2014 m. mirė 2 nuteistieji. Dėl vieno nuteistojo mirties fakto atliktas tarnybinis tyrimas, nustatyta savižudybė. Dėl kito nuteistojo mirties fakto tyrimas vis dar yra atliekamas.</p>

KRATOS IR SPECIALIŲJŲ PRIEMONIŲ TAIKYMAS	
11. Kaip reguliariai atliekamos kratos?	11. Kratos atliekamos teisės aktų numatytais atvejais, taip pat pagal planinį kratų atlikimo planą bei poreikį.
12. Ar kratos yra filmuojamos?	12. Filmuojamos planinės kratos.
13. Ar įstaigoje per 2014 metus buvo panaudotos specialiosios priemonės?	13. Taip.
14. Ar visais atvejais buvo atliekami tarnybiniai patikrinimai dėl nurodytų priemonių panaudojimo?	14. Taip.
ELGESYS SU NUTEISTAISIAIS, DRAUSMINIO POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMAS	
15. Ar per 2014 metus nuteistieji buvo pateikę skundų dėl netinkamo darbuotojų elgesio (fizinio, psichologinio smurto ir pan.)?	15. Nebuvo.
16. Kiek asmenų šiuo metu laikoma baudos izoliatoriuje, kamerų tipo patalpose, drausmės grupėje?	16. Patikrinimo metu 25 asmenys buvo laikomi baudos izoliatoriuje, 56 – kamerų tipo patalpose, 5 perkelti į drausmės grupę. Nuteistųjų uždarymas į baudos izoliatorių, perkėlimas į kamerų tipo patalpas ir į drausmės grupę registruojamas atitinkamuose žurnaluose.
17. Ar: - asmenys buvo informuoti apie padarytą nusižengimą; - ar jiems buvo sudaryta galimybė pasiaiškinti; - ar jie gavo nutarimo dėl nuobaudos paskyrimo kopiją?	17. Taip. Patikrinimo metu baudos izoliatoriuje laikomi asmenys nurodė, kad nėra lankomi slaugos darbuotojo, o prieš patalpinant į baudos izoliatorių jų sveikata nebuvo patikrinta gydytojo. Šią informaciją patvirtino ir kiti įstaigoje laikomi nuteistieji. Jie nurodė, kad gydytoja tik žodžiu pasiteirauja apie patalpinto į baudos izoliatorių asmens savijautą. Kitų nusiskundimų dėl paskirtos nuobaudos ir jos režimo asmenys neturėjo.
LAIKymo IR HIGIENOS SĄLYGOS	
18. Ar įstaigos patalpos yra prieinamos žmonėms su negalia?	18. Taip.
19. Ar yra kamerų, įrengtų rūsiuose, pusrūsiuose?	19. Nėra.
20. Kiek vietų yra įrengta kiekvienoje gyvenamojoje patalpoje, tarp jų ir kamerų tipo patalpoje, koks kiekvienos iš šių patalpų plotas	20. Baudos izoliatoriuje, kamerų tipo patalpose įrengtų vietų skaičius: 1 kameroje – 3 vietos; 12 kameroje – 3 vietos;

<p>ir kiek ploto vidutiniškai tenka vienam asmeniui?</p>	<p>2 kameroje – 3 vietos; 13 kameroje – 3 vietos; 3 kameroje – 3 vietos; 14 kameroje – 3 vietos; 4 kameroje – 3 vietos; 15 kameroje – 3 vietos; 5 kameroje – 3 vietos; 16 kameroje – 3 vietos; 6 kameroje – 3 vietos; 17 kameroje – 3 vietos; 7 kameroje – 2 vietos; 18 kameroje – 7 vietos; 8 kameroje – 2 vietos; 19 kameroje – 3 vietos; 9 kameroje – 2 vietos; 20 kameroje – 3 vietos; 10 kameroje – 3 vietos; 21 kameroje – 3 vietos; 11 kameroje – 3 vietos.</p> <p>Drausmės grupės patalpose įrengtų vietų skaičius:</p> <p>1 kameroje – 4 vietos; 7 kameroje – 4 vietos; 2 kameroje – 3 vietos; 8 kameroje – 5 vietos; 3 kameroje – 4 vietos; 9 kameroje – 4 vietos; 4 kameroje – 4 vietos; 10 kameroje – 4 vietos; 5 kameroje – 4 vietos; 11 kameroje – 6 vietos; 6 kameroje – 4 vietos; 12 kameroje – 4 vietos;</p> <p>Kiekvienam asmeniui vidutiniškai tenkantis minimalus plotas kameroje yra ne mažesnis negu 3,6 m².</p> <p>Iš administracijos pateiktos informacijos apie bendrabučių tipo patalpų plotų ir įrengtų vietų (lovų) skaičių įstaigoje nustatyta, kad pagal teisinį reglamentavimą vienam asmeniui tenkantis vidutinis minimalus plotas bendrabučių tipo patalpose (ne mažesnis negu 3,1 kv. m) yra neužtikrinamas šiose patalpose: I būrys: Nr. 1-101, 15,51 kv. m – 6 lovos; Nr. 1-102, 15,51 kv. m – 6 lovos; II būrys: Nr. 201, 34,99 kv. m – 12 lovų; Nr. 203, 34,41 kv. m – 12 lovų; Nr. 209, 17,72 kv. m – 6 lovos; IV būrys: Nr. 302, 29,80 kv. m – 10 lovų; Nr. 303, 32,20 kv. m – 11 lovų; Nr. 304, 32,59 kv. m – 11 lovų; V būrys: Nr. 308, 29,30 kv. m – 10 lovų; Nr. 309, 19,11 kv. m – 8 lovos; Nr. 310, 11,92 kv. m – 4 lovos; Nr. 311, 31,15 kv. m, – 12 lovų; Nr. 312, 35,04 kv. m – 12 lovų; Nr. 313, 14,07 kv. m – 6 lovos; VI būrys: Nr. 407, 33,72 kv. m – 12 lovų; Nr. 408, 14,90 kv. m – 6 lovos; Nr. 409, 29,73 kv. m – 10 lovų; Nr. 410, 19,21 kv. m – 8 lovos; Nr. 411, 28,49 kv. m – 10 lovų; Nr. 412, 13,59 kv. m – 6 lovos; Nr. 413, 35,69 kv. m – 12 lovų; Nr. 414, 14,41 kv. m – 6 lovos; VII būrys: Patalpa Nr. 401, 33,56 kv. m – 12 lovų; Nr. 402, 34,46 kv. m – 12 lovų; Nr. 403, 32,45 kv. m – 12 lovų; Nr. 404, 14,93 kv. m – 6 lovos; Nr. 405, 14,19 kv. m – 6 lovos; VIII būrys: Nr. 305, 23,02 kv. m – 8 lovos; Nr. 306, 15,75 kv. m – 6 lovos; Nr. 307, 29,70 kv. m – 10 lovų; Nr. 308, 16,70 kv. m – 6 lovos; Nr. 313, 12,08 kv. m – 6 lovos; Nr. 314,</p>
--	--

<p>21. Ar visose kamerose pakanka natūralaus ir (arba) dirbtinio apšvietimo?</p> <p>22. Kaip vėdinamos kameros (natūralus, dirbtinis vėdinimas)?</p> <p>23. Kaip dažnai (kiek kartų per dieną, savaitę ir pan.) ir kaip kameros yra tvarkomos? Kas tvarko kameras (įskaitant ir pagrindinį valymą)?</p> <p>24. Kada paskutinį kartą buvo atlikta dezinfekcija, dezinsekcija ir deratizacija?</p> <p>25. Ar kamerose yra visi teisės aktuose numatyti baldai bei priedai: - lova; - spintelės (lentynos); - stalas; - suolas arba taburetė; - drabužių kabliukai; - šiukšlių dėžė.</p> <p>26. Koks minkštasis inventorių skiriamas kiekvienam nuteistajam?</p> <p>27. Kas kiek laiko minkštasis inventorių yra skalbiamas (keičiamas), dezinfekuojamas, lyginamas?</p> <p>28. Ar nuteistieji gali naudotis savo lovų skalbiniais?</p>	<p>16,04 kv. m – 6 lovos; IX būrys: Nr. 301, 33,98 kv. m – 12 lovų; Nr. 302, 31,94 kv. m – 12 lovų; Nr. 303, 16,75 kv. m – 6 lovos; Nr. 304, 14,87 kv. m – 6 lovos.</p> <p>21. Taip.</p> <p>22. Natūralus ir dirbtinis vėdinimas. Patikrinimo metu langų būklė buvo tinkama, oro temperatūra buvo normali, nebuvo juntami nemalonūs kvapai, ant sienų ir lubų pelėsių nebuvo matyti.</p> <p>23. Nuteistieji patys privalo rūpintis švaros ir tvarkos palaikymu gyvenamosiose patalpose, kuriose gyvena. Tam tikslui jie yra aprūpinami reikalingu valymo inventorių. Patikrinimo metu aplankytose gyvenamosiose patalpose buvo švaru ir tvarkinga.</p> <p>24. Kartą per mėnesį yra atliekamas profilaktinis aplinkos kenksmingumo pašalinimas (dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija), kurį atlieka įmonė, turinti visuomenės sveikatos priežiūros veiklos licenciją verstis privalomojo profilaktinio aplinkos kenksmingumo pašalinimo veikla. Informacija apie profilaktinį aplinkos kenksmingumo pašalinimą registruojama specialiame žurnale.</p> <p>25. Taip.</p> <p>26. Čiužinys, pagalvė, antklodė, lovų skalbiniai, rankšluosčiai.</p> <p>27. Patalynė skalbiama įstaigos skalbykloje atsižvelgiant į jos užterštumą, bet ne rečiau kaip 1 kartą per savaitę. Čiužiniai, pagalvės, antklodės dezinfekuojami prieš perduodant juos kitiems asmenims.</p> <p>28. Taip.</p>
--	---

<p>29. Pastabos dėl sanitarinių mazgų būklės kamerose ir bendrabučiuose.</p> <p>30. Pastabos dėl sąlygų drausmės zonoje (baudos, drausmės izoliatoriaus, kamerų tipo patalpose).</p> <p>ASMENS HIGIENA:</p> <p>31. Ar nuteistiesiems užtikrinama teisė ne rečiau kaip kartą per savaitę nusiprausti šiltu vandeniu duše; pasinaudoti kirpėjo paslaugomis?</p> <p>32. Ar nuteistieji gauna šių higienos priemonių: - muilo; - tualetinio popieriaus; - kitko.</p>	<p>29. Sanitariniai mazgai kamerose ir bendrabučiuose yra geros būklės, juose yra įrengta šalto vandens tiekimo sistema, unitazai, praustuvės, veidrodžiai. Sanitariniai mazgai prižiūrimi ir tvarkomi pagal poreikį. Patikrinimo metu apžiūrėtuose sanitariniuose mazguose buvo švaru.</p> <p>30. Patikrinimo metu drausmės zonos, baudos izoliatoriaus, kamerų tipo patalpų gyvenimo sąlygos buvo geros.</p> <p>31. Taip.</p> <p>32. Taip.</p>
<p>MAITINIMAS</p>	
<p>33. Kiek kartų per dieną yra maitinami nuteistieji?</p> <p>34. Kas ir kur gamina maistą?</p> <p>35. Ar, esant medicininėms indikacijoms, nuteistiesiems yra (būtų) užtikrinamas dietinis arba specialus maitinimas?</p> <p>36. Ar yra (būtų) užtikrinamas maitinimas pagal religinius ir (arba) kultūrinius įsitikinimus?</p> <p>37. Ar tikrinama pagaminto maisto kokybė? Kas ir kaip tai atlieka?</p> <p>38. Kokie stalo įrankiai ir indai skiriami nuteistiesiems jų maitinimo metu?</p> <p>39. Ar nuteistieji turi galimybę atsisakyti įstaigoje pagamintų patiekalų ir valgyti savo maistą arba pasigaminti jo šilto?</p>	<p>33. 3 kartus per dieną.</p> <p>34. Maistas gaminamas įstaigoje įrengtoje virtuvėje. Maistą gamina darbuotojai.</p> <p>35. Ne. Administracijos teigimu, įstaigoje maitinimas organizuojamas vadovaujantis Maitinimo organizavimo taisyklių 7 p., tik patiekalus gaminant be riebalų ir druskos.</p> <p>36. Taip.</p> <p>37. Taip, pagaminto maisto kokybę jusliniu metodu tikrina Sveikatos priežiūros tarnybos darbuotojai ir patikrinimo rezultatus įrašo į maisto kokybės įvertinimo žurnalą.</p> <p>38. Šaukštas, puodukas, lėkštės, dubenėliai.</p> <p>39. Taip.</p>

<p>40. Ar per 2014 metus buvo nustatyta atvejų, kai maisto produktų ir būtiniausių reikmenų pardavimo kainos įstaigoje veikiančioje parduotuvėje viršijo jų rinkos vidutines kainas toje pačioje teritorijoje? Jeigu nustatyti pirmiau nurodyti pažeidimai, tuomet kokių priemonių buvo imtasi?</p> <p>41. Ar nuteistieji gali bet kuriuo paros metu gerti geriamąjį vandenį?</p> <p>42. Kokiais atvejais konvojuojamajam yra duodamas sausas maisto daviny?</p>	<p>40. Nebuvo.</p> <p>41. Taip.</p> <p>42. Kai konvojuojamojo lydėjimas iki paskirties punkto (ir atgal) trunka ilgiau kaip 6 valandas.</p>
APRANGA	
<p>43. Ar nuteistiesiems, kurie neturi savo drabužių ir (arba) avalynės, yra skiriama sezoną atitinkanti apranga?</p> <p>44. Kas kiek laiko yra skalbiama nuteistųjų apranga (apatiniai, viršutiniai drabužiai) ir kas tai atlieka?</p> <p>45. Ar yra sudarytos sąlygos nuteistiesiems skalbti ir džiovinti asmeninius viršutinius drabužius?</p>	<p>43. Taip.</p> <p>44. Nuteistųjų aprangą vieną kartą per savaitę skalbia skalbėjas (nuteistasis, dirbantis pagal darbo sutartį).</p> <p>45. Taip.</p>
SVEIKATOS PRIEŽIŪRA	
<p>46. Ar įstaigos Sveikatos priežiūros tarnyba turi leidimą-higienos pasą; kokios sveikatos priežiūros paslaugos yra prieinamos dienos metu, kokios – naktį?</p>	<p>46. Taip.</p> <p>Įstaigai yra išduota licencija teikti šias asmens sveikatos priežiūros paslaugas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros medicinos – šeimos medicinos; - antrinės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros medicinos – psichiatrijos; - slaugos – bendrosios praktikos; nakties metu teikiamos bendrosios praktikos paslaugos. <p>Jeigu nuteistajam reikalingos specializuotos sveikatos priežiūros paslaugos, jis, vadovaujantis nustatyta tvarka, vežamas į Laisvės atėmimo vietų ligoninę arba į valstybės ar savivaldybių asmens sveikatos priežiūros įstaigas.</p> <p>Iš administracijos pateiktos informacijos nustatyta, kad įstaigos Sveikatos priežiūros tarnybai yra patvirtinti šie etatai: tarnybos viršininkas (1 etatas); šeimos gydytojas (1,5 etato); gydytojas stomatologas–endodontologas(0,5 etato); gydytojas psichiatras (0,5 etato); vyriausiasis slaugos administratorius</p>

<p>47. Ar visi pareigūnai yra išklausę pirmosios pagalbos suteikimo kursą ir turi tai patvirtinančius dokumentus?</p> <p>48. Kas konkrečiai atliekama tikrinant naujų į įstaigą priimtų nuteistųjų sveikatos būklę?</p> <p>49. Ar atliekant medicininę apžiūrą, be gydytojo ir paciento, dalyvauja tretieji asmenys?</p> <p>50. Ar nuteistieji turi galimybę susitikti su psichologu, psichoterapeutu?</p> <p>51. Ar nuteistajam pageidaujant jam teikiama jo asmens sveikatos istorija, kiti medicinos dokumentai?</p> <p>52. Ar stebima badaujančio asmens sveikatos būklė ir kaip?</p> <p>53. Ar įrengtas infekcinėmis ligomis sergančių nuteistųjų izoliatorius?</p>	<p>(1 etatas); vaistininkas (1 etatas); klinikos laborantas (0,5 etato); bendruomenės slaugytojas (1 etatas); bendrosios praktikos slaugytojas (7 etatai).</p> <p>47. Taip.</p> <p>48. Sanitarinis patikrinimas, visų gydytojų specialistų (šeimoms gyd., psichiatro, odontologo) pirminės apžiūros bei klinikiniai ir ŽIV tyrimai.</p> <p>49. Nedalyvauja, nebent paprašo sveikatos priežiūros specialistas.</p> <p>50. Taip.</p> <p>51. Taip, jo rašytiniu prašymu.</p> <p>52. Taip. Gydytojas kasdien apžiūri badaujantįjį, pamatuoja kraujo spaudimą, stebi jo svorį ir duomenis įrašo specialiame žurnale.</p> <p>53. Taip.</p>
<p>KITOS NUTEISTŪJŲ TEISĖS</p>	
<p>54. Ar nuteistiesiems užtikrinama jų teisė į teisinę pagalbą, teisė pasimatyti su gynėju?</p> <p>55. Ar nuteistiesiems užtikrinama jų teisė pasimatyti su giminaičiais ir kitais asmenimis?</p> <p>56. Ar yra atskira patalpa, kurioje vyksta pasimatymai? Kokios jos sąlygos?</p> <p>57. Ar užtikrinama teisė pirkti, gauti perduodamus daiktus, maisto produktus? Per kiek laiko patikrinami perduoti televizoriai, radijo imtuvai, kompiuterinių žaidimų aparatai ir kt.?</p>	<p>54. Taip.</p> <p>55. Taip.</p> <p>56. Taip. Yra atskiros patalpos, kuriose vyksta trumpalaikiai ir ilgalaikiai pasimatymai. Patikrinimo metu nustatyta, kad visų pirmiau nurodytų patalpų būklė yra gera.</p> <p>57. Taip. Pagal teisinį reglamentavimą, daiktai turi būti patikrinti per 5 darbo dienas, o kompiuteriai ir informacijos laikmenos – per 10 dienų, tačiau, įstaigos administracijos teigimu, tai atliekama per 1–2 darbo dienas. Patikrinimo metu apklausus laikomus asmenis,</p>

<p>58. Ar laikomiems asmenims užtikrinamos vertėjo paslaugos?</p> <p>59. Ar užtikrinama teisė kasdien pasivaikščioti?</p> <p>60. Kokia sporto, kultūros, laisvalaikio veikla prieinama nuteistiesiems?</p> <p>61. Ar yra galimybė skaityti naujausius laikraščius, žurnalus ir knygas?</p> <p>62. Ar užtikrinama teisė į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymąsi? Kiek nuteistųjų mokosi šiuo metu?</p> <p>63. Kiek šiuo metu yra nuteistųjų, pageidaujančių dirbti, ir kiek iš jų įtraukta į darbą?</p> <p>64. Kokios socialinės ir reabilitacinės programos yra vykdomos įstaigoje?</p>	<p>nė vienas dėl šių dalykų nusiskundimų neturėjo.</p> <p>58. Iš dalies. Įstaigos administracija nurodė, kad, esant reikalui, užsieniečiui būtų suteikta vertėjo paslauga, tačiau pasiteiravus, kokius veiksmus įstaigos administracija atliktų, jei toks pageidavimas būtų išreikštas, to nurodyti negalėjo.</p> <p>59. Gyvenamosios zonos nuteistųjų pasivaikščiojimas gryname ore neribojamas (dienotvarkės nustatytu laiku). Patikrinimo metu apklausus asmenis, taip pat patikrinus pasivaikščiojimo kėmų sąlygas, nustatyta, kad jų būklė yra gera.</p> <p>60. Įstaigoje yra įrengtos sporto aikštelės bei sporto salės, yra galimybė lankytis bibliotekose, kompiuterių klasėse, dalyvauti meno būrelio „Rasos“ veikloje, laisvalaikio kambariuose žiūrėti televizijos laidas, lankyti religines apeigas bei dalyvauti įvairiose siūlomose socialinės reabilitacijos programose.</p> <p>61. Taip.</p> <p>62. Taip. Įstaigoje mokymą vykdo Vilniaus komunalinių paslaugų mokykla ir Vilniaus mokymo centras. Vilniaus komunalinių paslaugų mokykloje mokosi 88, Vilniaus mokymo centre – 148 nuteistieji.</p> <p>63. Valstybės įmonėje prie pataisos namų įdarbinti 70, ūkio aptarnavimo brigadoje – 85 nuteistieji.</p> <p>64. Įstaigoje vykdomos šios programos: 1. Tipinė naujai atvykusių į pataisos įstaigą nuteistųjų adaptacijos programa; 2. Tipinė nuteistųjų integracijos į visuomenę programa; 3. Asmenų, kuriuos rengiamasi paleisti iš laisvės atėmimo vietų, teisinio ir socialinio švietimo programa; 4. Kriminalinės subkultūros apraiškų laisvės atėmimo vietose prevencijos programa, patvirtinta KD direktoriaus 2009 m. sausio 20 d.</p>
---	--

<p>65. Ar nuteistiesiems yra sudaryta galimybė įgyvendinti balsavimo teisę?</p> <p>66. Ar nuteistiesiems yra sudaryta galimybė atlikti religines apeigas?</p>	<p>įsakymu Nr. V-13; 5. Dailės ir meninio ugdymo programa; 6. Nuteistųjų pozityvaus užimtumo priemonių programa; 7. Agresijos ir autoagresijos valdymo psichologinio konsultavimo programa; 8. Priklausomų nuo psichiką veikiančių medžiagų asmenų reabilitacijos programa; 9. Bendravimo įgūdžių ugdymo ir emocijų valdymo programa.</p> <p>65. Taip.</p> <p>66. Taip. Įstaigoje įrengtos patalpos religinėms apeigoms atlikti.</p>
<p>INFORMACIJOS PRIEINAMUMAS IR KREIPIMŪSI NAGRINĖJIMAS</p>	
<p>67. Ar nuteistiesiems yra sistemingai pateikiamas informacinis lapas, kuriame aiškiai išdėstytos jų teisės, pareigos ir laikymo įstaigoje tvarka, pareigūnų veiksmų ir sprendimų bei nuobaudų apskundimo tvarka? Ar asmuo pasirašo, jog buvo su tuo supažindintas?</p> <p>68. Ar informacija apie nuteistųjų dienotvarkę, jų teises, pareigas bei draudimus, leidžiamus perduoti daiktus, maisto produktus ir kita naudinga informacija yra prieinama nuteistiesiems bei kitiems lankytojams?</p> <p>69. Ar nuteistiesiems sudarytos visos sąlygos pateikti kreipimuisi (išduodami vokai, pašto ženklai, rašymo priemonės, popierius ir pan.)?</p> <p>70. Ar nuteistiesiems prieinama informacija apie valstybės institucijų ir pareigūnų, visuomeninių organizacijų kontaktinius duomenis?</p> <p>71. Ar nuteistųjų kreipimaisi yra registruojami?</p> <p>72. Ar į kreipimuisi atsakoma laiku?</p> <p>73. Kokia tvarka nuteistiesiems įteikiami laiškai iš kitų įstaigų / institucijų, artimųjų ir per kiek laiko?</p>	<p>67. Taip. Bausmę atliekantis asmuo pasirašo Individualaus darbo su nuteistuoju knygelėje, kad yra susipažinęs su savo teisėmis bei pareigomis.</p> <p>68. Taip. Informacija skelbiama pataisos įstaigos informaciniuose stenduose bei įstaigos internetiniame tinklalapyje.</p> <p>69. Taip.</p> <p>70. Taip. Informacija skelbiama informaciniuose stenduose bei, nuteistajam paprašius raštu, informacija pateikiama asmeniškai.</p> <p>71. Taip.</p> <p>72. Taip.</p> <p>73. Įstaigoje nuteistųjų vardu gautus laiškus šiems nuteistiesiems įteikia pataisos įstaigos direktoriaus įsakymu įgaliotas darbuotojas, šias funkcijas įstaigoje atlieka Kriminalinės žvalgybos skyriaus darbuotojas bei skyriuje</p>

<p>74. Per kiek laiko yra išsiunčiami nuteistųjų laišakai kitoms įstaigoms / institucijoms, pareigūnams, giminaičiams, kitiems asmenims?</p> <p>75. Ar išsiunčiami bei gaunami laišakai yra cenzūruojami?</p>	<p>dirbantys laišku tikrinimo ir pristatymo inspektorai. Nuteistajam atsiųstas laiškas, prieš jį įteikiant, nuteistojo akivaizdoje atplėšiamas ir neskaitant patikrinamas, ar jame nėra daiktų ir reikmenų, kuriuos nuteistiesiems draudžiama turėti.</p> <p>Nuteistojo išsiunčiamų ir gaunamų laišku apskaita vykdoma pildant Nuteistųjų gaunamų ir siunčiamų laišku apskaitos kortelę.</p> <p>Laiškų tikrinimo ir pristatymo inspektorius nuteistųjų ir suimtųjų vardu gautas registruotąsias pašto siuntas taip pat registruoja (apskaito) Gautų registruotųjų pašto siuntų apskaitos žurnale.</p> <p>Laiškai įteikiami per dvi darbo dienas.</p> <p>74. Nuteistųjų laišakai išsiunčiami adresatams ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo laiško gavimo arba įteikimo dienos.</p> <p>75. Ne.</p>
UŽSIENIO VALSTYBIŲ PILIEČIAI	
<p>76. Ar patikrinimo įstaigoje metu buvo užsienio valstybių piliečių?</p> <p>77. Ar užsienio valstybių piliečiams sudaromos sąlygos palaikyti ryšius su savo valstybių diplomatinėmis atstovybėmis ir (arba) konsulinėmis įstaigomis?</p>	<p>76. Taip, 3 nuteistieji.</p> <p>77. Taip.</p> <p>Patikrinimo metu buvo bendrauta su visais užsienio valstybių piliečiais, kurie nurodė, kad jiems įstaigos administracija sudaro tinkamas galimybes palaikyti ryšius su savo valstybių diplomatinėmis atstovybėmis ir (arba) konsulinėmis įstaigomis.</p>
KITŲ INSTITUCIJŲ ATLIKTI PATIKRINIMAI	
<p>78. Ar įstaigoje trejų metų laikotarpiu buvo atlikta žmogaus teisių padėties stebėseną?</p> <p>79. Kada atliktas paskutinis priešgaisrinės saugos patikrinimas patalpose? Ar buvo nustatyta priešgaisrinės saugos pažeidimų? Ar jie yra pašalinti?</p> <p>80. Kada visuomenės sveikatos centras atliko paskutinį patikrinimą patalpose? Ar buvo nustatyta sveikatos saugos pažeidimų? Ar jie yra pašalinti?</p>	<p>78. Ne.</p> <p>79. Planinis priešgaisrinės saugos patikrinimas atliktas 2013 m. Pažeidimų nenustatyta.</p> <p>80. 2014-06-12 atlikta operatyvioji kontrolė pagal nuteistojo prašymą. Patikrinimo metu kameroje Nr. 17 natūralios apšvietos koeficientas buvo 0,34 proc.; akte nurodyti trūkumai</p>

<p>81. Kada Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba atliko paskutinį patikrinimą? Ar buvo nustatyta pažeidimų? Ar jie yra pašalinti?</p>	<p>pašalinti.</p> <p>81. 2013-07-23 atliktas operatyvinis patikrinimas. Tikrinta maisto produktų galiojimo laikas ir maisto kokybė. Nustatyti trūkumai pašalinti.</p>
---	---